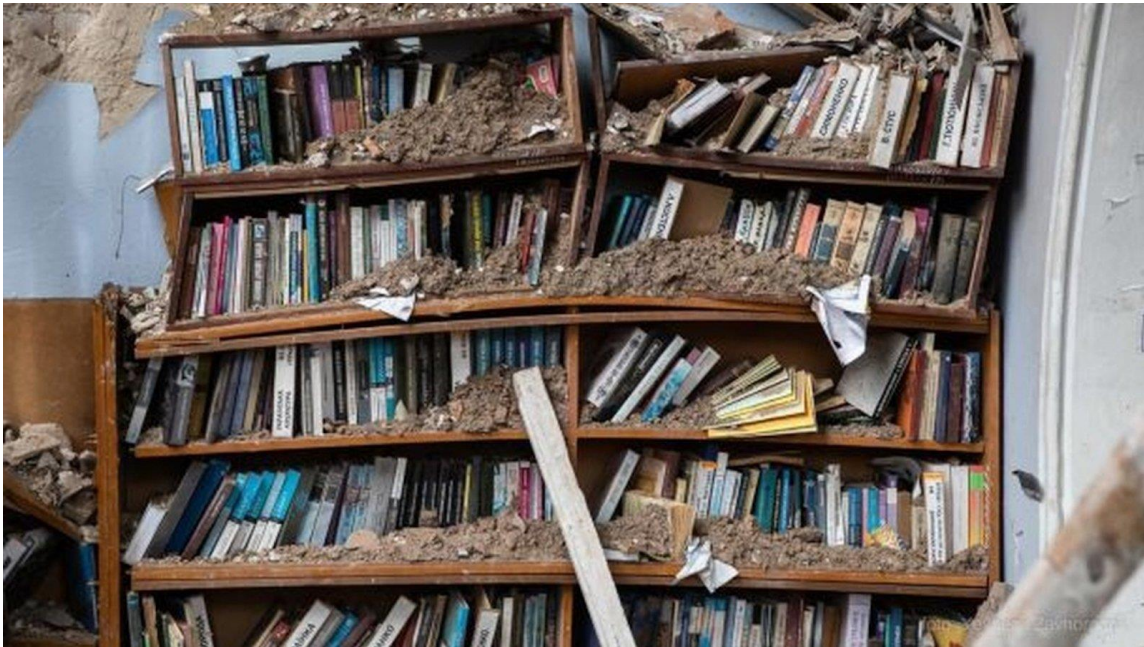

Бібліотеки в умовах війни

Російська війна в Україні забирає не лише життя українців – вона знищує її культурну спадщину. Бомби руйнують музеї, бібліотеки, церкви й мечеті, університети й театри. Російські агресори, нищать не тільки нашу інфраструктуру, наші міста і села, вони знищують українську культуру. Таке коїться не вперше в історії українсько-російських стосунків. Це мало місце і у 20-30-ті роки минулого сторіччя, і раніше – за часів царату.

Сьогодні окупанти навмисне нищать музеї, бібліотеки, галереї, філармонії, театри, архіви... Вивозять цінні музейні експонати цілими колекціями. Рашисти воюють з нашою історичною пам'яттю, українською культурною ідентичністю. Наприклад, по музею Григорія Сковороди у Сковородинівці на Харківщині, вони били навмисне і прицільно.

На початок поточного року в нашій країні функціонувало близько 16 тисяч бібліотек, послугами яких користувалися понад 11 мільйонів співвітчизників. Книжковий фонд налічував близько 200 мільйонів книг.

Московіти на тимчасово захоплених територіях оголосили війну і бібліотекам, а точніше — літературі, яка там зберігається. Зміст книжок, який не відповідає їхнім, нав'язаним путінською пропагандою стереотипам, вони

вважають екстремістським. Таку літературу, як розповідають очевидці, вони знищують. До «екстремістської» літератури окупанти відносять шкільні підручники з історії України, наукову та популярну історичну літературу, книжки про українські визвольні змагання.

Вилучення та знищення «екстремістської» літератури рашистами нагадує нацистів Третього Рейху, які теж відразу після приходу до влади спалювали в Німеччині цілі бібліотеки. Найбільш відомий випадок спалення нацистами «неправильних» книг стався 10 травня 1933 року на площі Опері в Берліні, коли було знищено близько 20 тисяч книжок «неарійського духу».

У бібліотеках тимчасово окупованих територій Луганської, Донецької, Чернігівської, Запорізької, Сумської та Херсонської областей почались вилучення української історичної та художньої літератури, яка не співпадає з постулатами кремлівської пропаганди. Для цього залучено російські підрозділи „воєнної поліції“. Наразі, окрім репресивних, вони виконують так звані ідеологічні функції. Найбільшу зацікавленість поліцаїв викликають книжки щодо історії українських Майданів, АТО/ООС, історії українських визвольних змагань. До „екстремістської“ літератури відносять шкільні підручники історії України, наукову та популярну історичну літературу.

Окупанти мають цілий перелік заборонених до згадування імен. Серед них: Мазепа, Петлюра, Бандера, Шухевич, Чорновіл. Відомі випадки вилучення книжки „Справа Василя Стуса“ Вахтанга Кіпіані. Знайдені книжки вилучаються, знищуються на місці або вивозяться у невідомому напрямку».

Втім, про що можна говорити, коли нищать навіть церковну літературу! Захопивши Ірпінь, ці душогуби спалили сотні примірників Біблії. Книги просто винесли просто неба й підпалили. А в Маріуполі російські окупанти спалили всі книги з бібліотеки храму ПЦУ Петра Могили. Серед знищених примірників були унікальні україномовні видання.

На окупованій частині Запорізької області рашисти провели «зачистки» бібліотек. Натомість з рф привозять «шедеври», що прославляють уявну велич росії та пропагують брехливу історію.

Херсонська обласна наукова бібліотека імені Олеся Гончара – один з найбільших інформаційних та культурних центрів півдня України з фондами 1 млн. примірників. Бібліотека теж зазнала збитків та була пограбована окупантами та колаборантами, які погодилися на співпрацю з росіянами. Окупанти вивезли дореволюційні видання, які видавались у Херсонській губернії. Вони безцінні! Це найбільша колекція краєзнавчих фондів! Для науковців та викладачів, студентів і краєзнавців – джерела інформації для досліджень. Знищено інформаційний ресурс для всіх, кого цікавить історія південної частини України – зазначила директор ХОУНБ Надія Коротун.

А скільки бібліотек постраждали через ракетні обстріли! Зруйновані будівлі, пошкоджені або знищені фонди, серед яких рідкісні і цінні видання.

Серед постраждалих також і бібліотеки університетів Харкова, Чернігова, Маріуполя, Миколаєва, Херсона. Короткі рядки новин сповіщають:

- *Постраждала будівля Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, де зберігаються рідкісні видання та рукописні книги ..*
- *Унаслідок дій окупантів постраждала Харківська державна наукова бібліотека імені Короленка – одна з найбільших бібліотек в Україні та Європі*
- *У тимчасово окупованому Маріуполі російські загарбники викидають та утилізують книжки з бібліотечних фондів Приазовського державного університету. Усе, як було у нацистів під час окупації міста німцями в роки Другої світової війни.*
- *У місті Ровеньки Луганської області зафіксували випадки масового спалення російськими окупантами українських книжок.*

Через російську військову агресію в Україні постраждав 1271 об'єкт культурної інфраструктури, зокрема 479 бібліотек. Про це повідомляє Міністерство культури та інформаційної політики. ЮНЕСКО складає і постійно оновлює список культурних об'єктів, пошкоджених в Україні під час війни.

І, на жаль, цей перелік постійно поповнюється.

Наразі утворено кілька волонтерських інституцій, що ставлять собі за мету облік культурних втрат, порятунків того, що можна зберегти. Волонтери Штабу порятунку спадщини регулярно вирушають у складні і ризиковані експедиції задля документування злочинів рашистів проти української культури, що є однією з ознак геноциду. Ці злочини так само мають стати предметом розгляду Міжнародним трибуналом. Компенсація за збитки, завдані українській культурі та науці має стати одним з обов'язкових напрямків використання коштів репарацій і контрибуції з Росії.

Фонди НТБ Приазовського державного університету.

